

En İlginç Bilim Ödülleri

Bilimin ilginç yönünü gösteren buluşların sahiplerine verilen bir ödül olduğunu duymuş muydunuz? Ig Nobel Ödülleri olarak adlandırılan bu ödüller, ABD'deki Harvard Üniversitesi tarafından her yıl on farklı alanda verilir. Bununla hayal gücünü desteklemek, insanları bilime ve teknolojiye yönlendirmek amaçlanır. İşte şimdiye kadar verilen en ilginç bilim ödüllerinden yalnızca birkaçı...

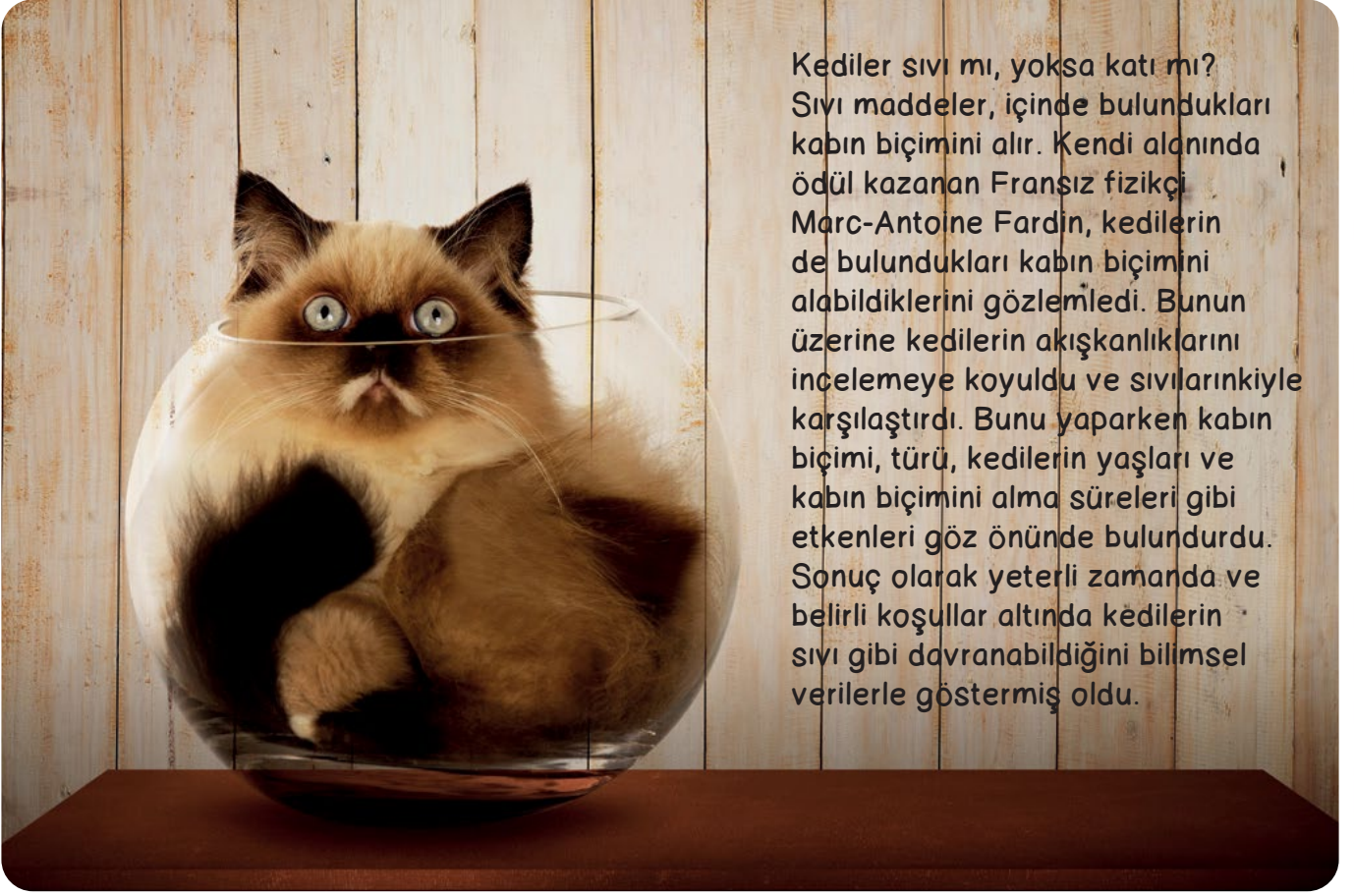
Ig Nobel Ödülünde, "Tavuk mu yumurtadan çıkar, yumurta mı tavuktan çıkar?" sorusunu temsil etmek için tavuk ve yumurta bulunur.

"Kaynamış bir yumurtanın akını eski biçimine geri döndürebilseydim." diye hiç düşündünüz mü? Avustralyalı araştırmacıların geliştirdiği bir makineyle, kaynamış yumurta akını eski biçimine döndürmek mümkün.

Yumurta akında birbirine tutunmuş proteinler bulunur. Yumurta kaynarken sıcaklık artışıyla proteinler, birbirinden ayrılır ve serbest biçimde hareket etmeye başlar. Ardından çevrelerindeki diğer proteinlere farklı biçimlerde tutunurlar. Böylece yumurta akı katılaştır ve yumurta kaynamış olur.

Kediler sıvı mı, yoksa katı mı? Sıvı maddeler, içinde buldukları kabın biçimini alır. Kendi alanında ödül kazanan Fransız fizikçi Marc-Antoine Fardin, kedilerin de buldukları kabın biçimini alabildiklerini gözlemledi. Bunun üzerine kedilerin akışkanlıklarını incelemeye koyuldu ve sıvılarinkiyle karşılaştırdı. Bunu yaparken kabın biçimi, türü, kedilerin yaşları ve kabın biçimini alma süreleri gibi etkenleri göz önünde bulundurdu. Sonuç olarak yeterli zamanda ve belirli koşullar altında kedilerin sıvı gibi davranabildiğini bilimsel verilerle göstermiş oldu.

Bu süreci bilen araştırmacılar, yeni oluşan protein bağlarını parçalamak için öncelikle yumurta akını doğradı. Ardından bu parçaların bir kimyasal yardımıyla suda çözünmesini sağladılar. Böylece proteinler birbirinden ayrıldı.

Proteinlerin eski biçimlerine dönebilmesi için bu karışım, geliştirilen makinedeki cam tüpe konuldu. Dakikada 5 bin dönüş yapan makinenin oluşturduğu hız farkı nedeniyle proteinler eski biçimlerine dönene kadar gerildi ve büzüldü. İşte bunun sonucunda da yumurta akı hiç kaynatılmamış gibi oldu. Araştırmacılar kimya alanında ödül kazandı.

Henüz pusula, GPS ya da harita uygulamaları yokken yönümüzü çoğunlukla yıldızlara bakarak buluyorduk. İşte bunu bok böceklerinin de yaptığını keşfeden İsveçli Marie Dacke biyoloji alanında ödül kazandı.

Top biçimine getirdikleri dışkıların içine yumurtalarını saklayan bu böcekler, dışkılarını düz bir yol izleyerek taşır. Böceklerin bunu gündüz güneş ışığından, geceyse ay ışığından yararlanarak yaptıkları biliniyordu. Ancak Marie Dacke ve ekibi, böceklerin ay ışığı olmadan da düz yolda ilerleyebildiklerini fark edince bir deney yapmaya karar verdi.

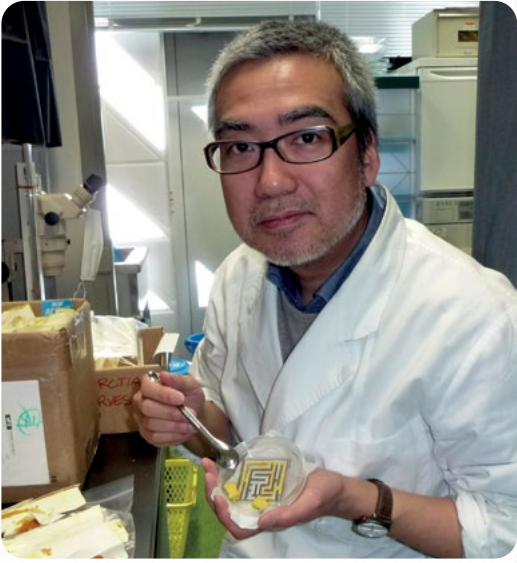
İlk deneyde gökyüzünü göremeyecekleri kapalı kutulara konan böcekler, düz bir yol izleyemedi. Bok böceklerinin gökyüzündeki en parlak yıldızlardan bazılarını algılayabildiği biliniyordu. Bu nedenle kutular kapaksız bir biçimde, yalnızca en parlak yıldız görüntülerinin tavana yansıtıldığı bir planetaryuma bırakıldı. Ancak böcekler yine yönlerini bulamadı ve düz bir yol izleyemedi. Son olarak, gökyüzünde görünen yıldızların tümü tavana yansıtıldı ve böceklerin düz bir yol izleyebildiği ortaya çıktı. Bu çalışmayla araştırmacılar biyoloji ve gök bilim alanlarında ödül kazandı.

Bir ineğiniz olsaydı ona ad verir miydiniz? Adı olan ineklerin, adı olmayanlara göre daha çok süt ürettiğini bilmek belki kararınızı etkilerdi. İngiliz bilim insanları Catherine Douglas ve Peter Rowlinson, çiftçilerle birlikte yaptıkları bu araştırmada veterinerlik alanında ödül kazandı.

Araştırmada, ineklerine adlarıyla seslenen çiftçilerin tek bir inekten, ad vermeyenlere kıyasla yaklaşık bir yılda 258 litre kadar fazla süt elde ettikleri ortaya çıktı. Bu çiftçilerin pek çoğu, inekleri ailelerinin birer parçası olarak gördüğünü de açıkladı. Bilim insanları, ad verildiğinde ve birey gibi davranıldığında ineklerin daha mutlu ve rahat hissettiklerini belirtiyor.

Beyni olmayan bir canlı zekice hamleler yapabilir mi? Japon bilim insanı Toshiyuki Nakagaki ve ekibine göre bu sorunun yanıtı "evet". Cıvık mantarların labirentte izlediği yol üzerine araştırma yapan bilim insanları bilişsel bilim alanında ödül kazandı.

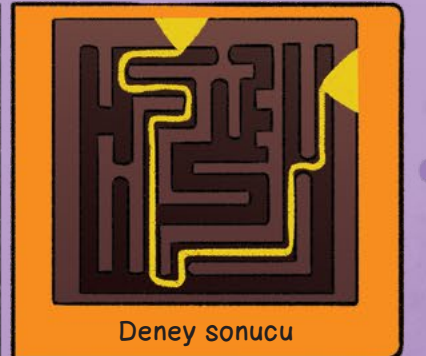

Toshiyuki Nakagaki, elindeki petri kabında labirenti en kısa yoldan tamamlayabilen cıvık mantarları tutuyor.

Bunun için önce bir labirent düzeneği hazırlandı. Labirentin iki farklı yerine yiyecek yerleştirildi ve bölmelerine cıvık mantar parçaları konuldu. Sekiz saatin sonunda canlıların, yiyecekleri birbirine bağlayan en kısa yolda kalın bir iplik biçimini aldığı görüldü. Bilim insanları, cıvık mantarların bir beyin ya da sinir sistemi olmadan da kısa yol hesaplaması yapabildiğini göstermiş oldu.

Deney başlangıcı

Deney sonucu